

AstraZenecas vaccin – vad vet vi om effekt och biverkningar?

Därför är vaccination med AstraZenecas vaccin ett bättre alternativ än att avstå vaccination just nu

Region Sörmland meddelade i fredags att man avbröt vaccination av vårdpersonal med AstraZenecas vaccin mot covid-19 pga att många blivit sjuka efter vaccination. Det har lett till många frågor, och att flera är tveksamma till att ta AstraZenecas vaccin.

Får fler personer biverkningar med AstraZenecas vaccin?

Alla vacciner syftar till att träna immunförsvaret att känna igen covid-19 viruset. Det görs genom att på olika sätt presentera delar av covid-19 virusets ytantigener, proteinerna i virusets hölje, för immunförsvaret. Det resulterar i en kaskad av reaktioner, där bl a vita blodkroppar aktiveras och börjar producera antikroppar. I samband med detta frisätts också andra signalsubstanser (interleukiner och interferon) som kan ge feber, värk i muskler och leder, huvudvärk m.m.

AstraZenecas vaccin tycks vara extra bra på att aktivera immunförsvaret, vilket gör att generella symptom efter vaccination är något vanligare än vid vaccination med de andra vaccinerna. Det gäller särskilt vid dos 1. Yngre personer tycks reagera kraftigare än äldre. För Modernas och Pfizer-Biontechs vacciner, tycks det vara vanligare med generella symptom efter dos 2.

Varför stoppade Sörmland vaccinationerna av personal i fredags?

Man hade planerat personalvaccinationen så att hela verksamheter vaccinerades samma dag. När då flera av de som vaccinerats stannade hemma med feber följande dag, påverkade det möjligheten att bemanna verksamheten. Det är välkänt att vaccinreaktioner kan uppstå, och rekommendationerna är att dela upp verksamheter så att inte alla på exempelvis en avdelning vaccineras samma dag.

Är AstraZenecas vaccin sämre än de andra?

AstraZenecas vaccin ger ett gott skydd mot svår sjukdom och död. Inte en enda patient i fasIII-studien drabbades av svår covid-19 efter tre veckor från den första dosen. Skyddseffekten mot symptomatisk covid är 76% efter 3 veckor och stiger till 82% efter den andra dosen. Det är något lägre än för de mRNA-vaccin som finns på marknaden men är betydligt högre än skyddseffekten som ses vid influensa-vaccination. Vaccinet minskar också andelen som bär på viruset, vilket inte alla andra covid-19 vacciner visat. Det torde minska smittsamheten.

Varför ska jag tacka ja till vaccination med AstraZenecas vaccin?

Därför att vi vet att det ger ett bra skydd mot svår sjukdom och död i covid-19 orsakad av de vanligaste virusstammarna. Genom att vaccinera dig kan du bidra till att minska smittspridningen och risken att du smittar andra som kan bli svårare sjuka än dig.

Vad händer om jag tackar nej till vaccination med AstraZenecas vaccin?

Det finns inte möjlighet att välja vaccin just nu. Vi måste se till att så många som möjligt vaccineras så snabbt som möjligt för att uppnå en god immunitet i befolkningen och minska smittspridningen. Om du tackar nej till erbjuden vaccination med AstraZenecas vaccin nu, får du sannolikt vänta till hösten med att bli vaccinerad då tillgången på vaccin förhoppningsvis är större.

Ger AstraZenecas vaccin ett sämre skydd mot muterade covid19-virus?

Det finns begränsat med data, men en studie från Sydafrika indikerar att det skulle kunna ge ett sämre skydd mot mild covid-19 orsakad av B.1.351, den virusvariant som först upptäcktes i Sydafrika. I den studien hade man inga fall av svårare covid-19, sjukhusinläggningar eller död, vilket gör att vi inte vet om det kan ge ett sämre skydd även mot allvarlig sjukdom.

Varför används inte AstraZenecas vaccin till personer över 65 år just nu?

Vaccinet är godkänt för användande för alla över 18 år. Studien som låg till grund för registreringen innehöll dock få personer över 65 år, vilket gjorde att det blev mycket få covid-19 fall i gruppen. Det gjorde att man inte säkert kunde säga att det har en god effekt i gruppen över 65. Man har dock visat att även personer över 65 år får ett gott immunsvaret efter vaccination. Därmed torde vaccinet ha ett skydd mot sjukdom även i den åldersgruppen. Studier pågår för att visa detta. WHO rekommenderar vaccinet till alla åldrar, och Storbritannien har vaccinerat miljontals med det.

Jonas Ekström

Överläkare, ansvarig för vaccination mot covid-19 i Region Västmanland